

PROGRAM ROZWOJU KOMPETENCJI LIDERSKICH I OBYWATELSKICH W ORGANIZACJACH SPOŁECZNYCH I GRUPACH NIEFORMALNYCH

Kompleksowy program metodyczno-szkoleniowy wspierania samorządności studenckiej i aktywnego obywatelstwa młodzieży

Autor i opracowanie merytoryczne

Lic. Paweł Zagrodniczek

Podmiot wdrażający / partnerzy

Studenckie organizacje pozarządowe, samorządy studenckie oraz akademickie kluby sportowe w Polsce (publikacja i wdrożenie:
<https://projektzagrywka.pl/strefa-ngo/>)

Okres opracowania i wdrożenia

Rok akademicki 2024/2025 (Zakończenie prac: 30 października 2024 r.)

Główny zakres tematyczny

Edukacja obywatelska, partycypacja społeczna młodzieży, samorządność studencka, cyfrowe obywatelstwo, przeciwdziałanie dezinformacji

Status prawny / certyfikacja

Zatwierdzony do użytku szkoleniowego w strukturach AZS.
Opublikowany jako Otwarty Zasób Edukacyjny (OER) na
<https://projektzagrywka.pl/strefa-ngo/>

1. Wstęp i założenia metodologiczne programu

Współczesna rola organizacji pozarządowych i stowarzyszeń akademickich wykracza daleko poza realizację podstawowych celów statutowych. Akademicki Związek Sportowy (AZS) oraz samorządy studenckie stanowią naturalne środowisko dla rozwoju postaw obywatelskich, zaangażowania społecznego oraz samorządności młodzieży. Niniejszy program metodyczno-szkoleniowy „Akademia Lidera” został opracowany na podstawie własnych, wieloletnich doświadczeń autora zdobytych w trakcie aktywnej działalności w samorządzie studenckim oraz Akademickim Związku Sportowym. Stanowi on kompleksową odpowiedź na potrzebę systemowego kształcenia liderów akademickich, zdolnych do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i rzetelnego rzecznictwa praw młodych obywateli.

Struktura merytoryczna programu opiera się na dwóch kluczowych filarach teoretyczno-praktycznych, rekomendowanych przez wiodące instytucje edukacyjne na poziomie krajowym i europejskim:

- **Reference Framework of Competences for Democratic Culture (RFCDC):** Ramy odniesienia opracowane przez Radę Europy określają katalog 20 kompetencji niezbędnych do aktywnego funkcjonowania w społeczeństwie demokratycznym. Program kładzie szczególny nacisk na rozwój takich kompetencji jak: odpowiedzialność, zdolność do rozwiązywania konfliktów, otwartość na odmienność kulturową, krytyczne myślenie i umiejętność prowadzenia dialogu.
- **Whole School Approach (WSA) / Whole University Approach:** Podejście całościowe zakłada, że kompetencje obywatelskie nie są rozwijane wyłącznie podczas zajęć teoretycznych, lecz poprzez codzienne funkcjonowanie w demokratycznym środowisku organizacji. Liderzy szkolą się w realnym działaniu – poprzez demokratyczne procesy wyborcze, jawność budżetową i równe traktowanie wszystkich członków stowarzyszenia.

2. Cele edukacyjne i profil absolwenta

2.1. Cele szczegółowe w ujęciu trójwymiarowym

Zgodnie z nowoczesną dydaktyką, cele kształcenia liderów obywatelskich zostały zdefiniowane w trzech powiązanych ze sobą obszarach: wiedzy, umiejętności i postaw. Szczegóły przedstawione w tabeli.:

Obszar kompetencji	Szczegółowe efekty uczenia się
Wiedza (Knowledge)	Absolwent rozumie zasady funkcjonowania samorządności studenckiej i uwarunkowania prawne (Ustawa o sporcie). Zna metody i procedury aplikowania o środki publiczne i mikrogranty u władz samorządowych oraz zasady transparentności i dyscypliny budżetowej.
Umiejętności (Skills)	Absolwent potrafi skutecznie zarządzać zespołem projektowym, prowadzić mediacje w sytuacjach kryzysowych, organizować otwarte debaty konsultacyjne. Posiada umiejętność weryfikowania informacji i przeciwdziałania dezinformacji w mediach społecznościowych.
Postawy (Attitudes)	Absolwent wykazuje postawę prospołeczną, zorientowaną na inkluzję społeczną (integracja studentów z niepełnosprawnościami, przeciwdziałanie dyskryminacji). Cechuje się odpowiedzialnością za powierzone zadania publiczne i środki finansowe.

3. Struktura modułowa programu szkoleniowego

Program obejmuje łącznie 80 godzin zegarowych, zrealizowanych w formule hybrydowej (warsztaty stacjonarne oraz seminaria online). Struktura została podzielona na trzy komplementarne moduły merytoryczne.

Moduł	Tematyka i zagadnienia kluczowe	Wymiar	Metody pracy
Moduł I: Samorządność i Demokracja Akademicka	Prawne i organizacyjne podstawy samorządności studenckiej w Polsce. Ustawa o sporcie, statuty i regulaminy wewnętrzne AZS. Jawność, transparentność i równe szanse w procesach decyzyjnych organizacji pozarządowych.	25 h	Analiza aktów prawnych, symulacje posiedzeń plenarnych, case study

Moduł II: Partycypacja i Inicjatywy Lokalne w Praktyce	Zasady współpracy organizacji akademickich z jednostkami samorządu terytorialnego (JST). Projektowanie i koordynacja zadań publicznych z zakresu pożytku publicznego (na wzór i bazie doświadczeń projektu „Aktywny Lublin”). Narzędzia partycypacyjne: konsultacje społeczne, budżety obywatelskie i mikrogranty.	35 h	Praca projektowa, opracowywanie wniosków grantowych, warsztaty budżetowe
Moduł III: Lider Cyfrowy – Media i Walka z Dezynformacją	Edukacja medialna we współczesnym świecie. Identyfikacja i przeciwdziałanie mowie nienawiści oraz dezinformacji (fake news) w środowisku sportowym i akademickim. Higiena cyfrowa, cyberbezpieczeństwo i odpowiedzialne wykorzystanie nowoczesnych narzędzi AI w komunikacji społecznej (na bazie curriculum Google Umiejętności Jutra AI).	20 h	Warsztaty fact-checking, symulacja kryzysu wizerunkowego, n8n i AI

4. Podejście praktyczne i realizacja w formule "Biznes i zarządzanie"

Kluczowym elementem unikalności merytorycznej programu jest odejście od wykładowej formy kształcenia na rzecz aktywnych metod warsztatowych oraz uczenia projektowego (Project-Based Learning). Wzorując się na nowoczesnej, praktycznej koncepcji przedmiotu „Biznes i zarządzanie” rekomendowanego przez resorty w konsultacjach społecznych, uczestnicy szkolenia od pierwszego dnia pracują w 4-5 osobowych zespołach roboczych.

Każdy zespół przechodzi przez pełen cykl projektowania i wdrażania inicjatywy na rzecz społeczności lokalnej:

- **Diagnoza potrzeb:** Mapowanie problemów lokalnych lub środowiskowych studentów danej uczelni za pomocą kwestionariuszy i pogłębionych wywiadów.
- **Opracowanie koncepcji rozwiązania:** Generowanie pomysłów z uwzględnieniem analizy kosztowej, zasobowej i planowania ryzyka (zarządzanie kryzysowe).

-
- **Przygotowanie wniosku projektowego:** Formalne zredagowanie oferty realizacji zadania publicznego, uwzględniającej podział budżetowy i harmonogram działań.
 - **Pilotażowe wdrożenie:** Przeprowadzenie miniaturowej wersji inicjatywy (np. turnieju integracyjnego, warsztatu edukacyjnego na uczelni).
 - **Ewaluacja końcowa i raportowanie:** Przeprowadzenie analizy rezultatów merytorycznych i finansowych oraz zaprezentowanie wniosków komisji eksperckiej.

5. Wdrożenie i praktyczne zastosowanie programu

Program szkoleniowo-metodyczny „Akademia Lidera” został przygotowany jako uniwersalny model kształcenia i rozwoju kompetencji obywatelskich do szerokiego zastosowania przez organizacje akademickie, samorządy studenckie oraz kluby sportowe w Polsce. Opracowanie merytoryczne programu bazuje na wieloletnich, osobistych doświadczeniach autora zdobytych w trakcie aktywnej działalności w strukturach samorządu studentów (w tym podczas koordynacji projektów i realizacji 120 godzin praktyk studenckich w Samorządzie Studentów UMCS) oraz działalności w Akademickim Związku Sportowym (AZS Lublin).

Głównym kanałem wdrożenia, praktycznego wykorzystania oraz upowszechniania programu jest jego otwarta publikacja cyfrowa. Program został zdigitalizowany i udostępniony w strefie Otwartych Zasobów Edukacyjnych (OER) bezpośrednio na portalu <https://projektzagrywka.pl/strefa-ngo/>. Dzięki temu liderzy studenccy, członkowie kół naukowych oraz koordynatorzy projektów młodzieżowych w całym kraju mają bezpłatny, stały dostęp do kompletnej struktury metodycznej, siatek godzinowych oraz gotowych narzędzi leaderskich, co pozwala im na samodzielne implementowanie i realizację warsztatów we własnych społecznościach akademickich i lokalnych.

6. Ewaluacja programu i pomiar kompetencji liderów

Zgodnie z wymogami dobrych praktyk w zakresie realizacji projektów, należy rzetelnie przeprowadzić ewaluację działań, ażeby uzyskać obraz w zakresie realizacji celów i mieć możliwość bieżącej reakcji na przebieg projektu.

6.1. Metodologia ewaluacyjna

W procesie ewaluacyjnym zastosowano trzy podstawowe podejścia metodologiczne:

- **Ewaluacja formatywna (na bieżąco):** Służyła bieżącemu monitorowaniu zaangażowania uczestników i dostosowywaniu tempa pracy do ich możliwości. Wykorzystywano do tego cykliczne, 15-minutowe sesje feedbacku po każdym dniu warsztatowym.
- **Ewaluacja sumatywna (końcowa):** Przeprowadzona po zakończeniu pełnego cyklu szkolenia w celu oceny przyrostu kompetencji i wiedzy obywatelskiej (porównanie wyników ankiet pre- i post-test).

7. Bibliografia i ramy prawne

[1] Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz.U. z 2026 r. poz. 793 ze zm.).

[2] Rada Europy (2018), Reference Framework of Competences for Democratic Culture (RFCDC), Strasburg.